

ELŐFIZETÉSI ÁRA :
 EÖRŐS ÉVRE . . . 16.— K | FÉL ÉVRE
 NEGVED ÉVRE . . . 4.— K

FŐSZERKESZTŐ :
 DR. BISCHITZ BÉLA
 ÜGYVÉD.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL :
 BUDAPEST, V. SAS-UTCA 20.
 TELEFON 108—10.
 HIRDETÉSEK mm. SZÁMÍTÁSSAL. DÍJSZABÁS SZERINT.

A salétrom és a mü-salétrom.

Hihetetlen értéket nyert ebben a háboruban a salétrom.

A salétrom, amely nélkül alig gyárthatni puska-por, robbanóanyagot, amik nélkül háboru el sem képzelhető.

A salétrom-iparban a csilei salétrom volt az első. A csilei salétrom fogalomná nőtte ki magát.

Nem lehetne mondani, hogy Csile csakis salétromról volna híres. Rengeteg reze s más féme van a különben keskeny tengerparti országnak, amelynek hegyes volta miatt viszonylag kevés a szántóföldje és így ezerszeres szerencséje bányászatának gazdagsága. Különösen a salétrom-előfordulás gazdagsága emelte az ország jólétét. Hogy mennyire fontos a salétrom-termelés Csile egész létere, azt a kiviteli statisztika legjobban igazolja. 1913-ban 61 millió quintal salétromot termeltek s ebből 60 millió vitték ki. Csak a salétromra kivetett vámok egymagukban 150 millió koronát jövedelmeztek az államnak, míg az összes többi adóforrások együttvéve nem tettek ki többet 170 milliónál.

Ez az egy szám egymagában mutatja, hogy a salétrom-kivitel lehetetlenné tette Csilének valósággal az életfontalát szakítaná meg. 1912 júniustól 1913 júniusig 62 millió quintal salétromot termeltek, míg az 1914/1915. évek hasonló időszakában csak 34 millió quintalt. Ezt a katasztrófális hatást idézte elő Csilében az entente-hatalmak célirányos működése, pedig ugyancsak hangoztatják, hogy ők a kis népek pártfogói. A háboru kitörése alkalmával 134 társaság mintegy 750 millió korona alaptőkével foglalkozott salétrom termelésével és 1915 márciusban 36 társaság szüntette be üzemét, mert az árak egyre jobban estek. Háboru előtt 10 korona körül volt a salétrom quintaljának (egy quintal annyi mint 93 font) az értéke és ma az entente-hatalmak jóvoltából, amelyek egyedüli vásárlói a Csilében ma termelt salétromnak, 6 koronára esett. Az amerikai és angol municiógyárak tehát jól jártak, épp így az oroszok, amelyek japán hajókön a Csendes-óceánon át kapják a csilei salétromot, ellenben mi, meg a németek, semmit se kapunk belőle, mert a hadidugárak listáján szerepel és kevés cikk van, amelyre oly kájtán vászárzatot tartanak az angol hadihajók, mint éppen a csilei salétromra.

A mai árak még csak a csilei salétrom termelési költségeit sem fedezik. De éppen azért, mert az entente-nak szüksége van a salétromra csakugy, mint nekünk, sőt talán még jobban, angol tőkék segélye-

vel ismét felvette tüzemét néhány telep, úgy hogy ma 61 bánya van üzemben.

A háboru rendkívül hosszú tartama és a modern hadviselési módok irtózatossá minősítendő elhasználása jelentéktelen emelte az érdeklődést a salétrom iránt. Nekünk a legvilágosabb érdekünk, hogy a salétrom hiánya miatt hadviselésünk energikus volta csorbát ne szenvedjen. Létérdékünk ez.

Nyilvánvaló, hogy a csilei termelésre ebben a háboruban többé nem számíthatunk. A központi hatalmaknak pedig salétromuk nincs. Azonban tévedtek az entente-hatalmak, amikor azt hitték, hogy a bevitel lehetetlenné tételével a központi hatalmak ellenállását gyökerében sikerül megfojtaniuk.

A skandináv országokban a légnitrogén termelése már évek óta folyik. Hatalmas vegyigyárak alakultak már évekel ezelőtt s termeltek a salétromot helyettesítő egyenértékű anyagot, a mü-salétromot.

És itt az erdélyi földgáz. A legnagyobb ingyenes erőforrás, amelyet a természet mintha éppen e háboru eredményes folytatására tárt volna elénk. A földgáz felhasználásával adva van a feladat, hogy Erdélyben a skandináv országok mintájára meginduljon a mü-salétrom gyártása.

A mü-salétrom gyártásának kérdésével foglalkozik a pénzügyminisztérium, foglalkozik egyik legnagyobb pénzintézetünk is s nem nagyitunk, ha azt mondjuk, hogy a német nagytőke figyelme a Magyar Földgáz r.-t. alapításával éppen azért terelődött oly hirtelen az erdélyi földgázmedencék felé, mert éppen kézenfekvő dolog, hogy a mü-salétrom gyártását könnyűszerrel, szinte játszva itt és csakis itt oldhatja meg.

Az a 20 millió, amit a Deutsche Bank az erdélyi földgázba befektetni kíván, azt a feladatot, amelyet ezzel a 20 millióval megoldani kíván, ha szemügyre vesszük, nagyon kedvező kájtásokat nyújt. Ha a csilei salétrom fontosságát, amelyet fenntebb méltattunk, vesszük számba, teljes horderejével előtűnik a mü-salétrom enormis jelentősége és világos, hogy ez a 20 milliós befektetés, mint Magyarországon eddig önmagában páratlanul álló első befektetés, nagyon helyénvaló.

A mü-salétromon kívül más nagy iparokat is fog létesíteni, pedig ettől egészen eltekintve maga a salétrom-ipar nemcsak municiós-ipari fontossága, hiszen mint műtrágya anyag minőségében már a háboru előtt is óriási jelentősége volt, még nagyobb jelentősége lesz a háboru után, amikor minden országnak meg kell barátkoznia a többtermelés gondolatával.

HAZAI HIREK.

Előfizetési felhívás.

Felkérjük azon tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetésük lejárt, hogy azt meghosszabbítani sziveskedjenek.

Véglegesítés. A m. kir. pénzügyminiszter *Mazalán* Pál okleveles bányamérnököt, ideiglenes minőségű segédmérnököt a kolozsvári m. kir. kutatóbánya hivatalnál az állami szolgálatban véglegesítette.

Bekéltetés Torda város és a földgáz r.-t. köré. Annak idején több ízben tetünk említést Torda város harcáról a földgáz miatt. Most végre elismultak a hullámok és a Tordai földgáz r.-t. adni fog Torda városának földgázt. A részvénytársaság tudvalevőleg a Kereskedelmi Bank érdekkörébe tartozik, az ottani cementgyárat is ez alapította és így meg volt hozzá a kilátása, hogy megpuhítsa Torda város lakosságát, amely 100.000 korona részvényt jegyez a földgáz részvénytársaság részvényeiből és végre kiépül a városi vezeték.

Itt említjük meg, hogy Arad város is megváltja gázzárát. Kéméljük, nem azért, hogy Budapest példáját utánozza, amely 60 millió költséggel csinált gázzárakat a megváltás nyomában. Arad tudvalevőleg belesik az erdélyi földgázmedence szűkebb körzetébe és bizonyára nem fogja lazás siátséggel és elhamarkodva a drága mesterséges gázt forszirozni akkor, mikor a természetes gázal való ellátás oly kézzelfogható. Az aradi gázzár közönségisével kapcsolatosan megemlítjük, hogy a belügyminiszter tavaly megemlítette a közgyűlésnek azt a határozatát, melyly az 1913-ban beálló időpontot elmulasztja, a gázüzem átvételéről lemond, a gázzár legutóbb mégis újabb ajánlatot tett, amely, néhány lényegtelen ponttól eltérve, a régebbi javaslat megismétlése. Amellett, hogy csekély részesedést ajánl fel a városnak a gázzártás hasznából, a gáz árát és a légszámérnök díját is megdrágítani kívánja. A város műszaki bizottsága Lóca Rezső helyettes-polgármester előlékelésével a napokban ülést tartott és a bizottság nagy többséggel az ajánlat ellen nyilatkozott.

Az állam első eredményes petróleumfúrása tudvalevőleg az egbeili kutatás. Mint értesültünk, ismét 2 fúrólukkal szaporodott az ottani foltárások száma s má már naponként 3 vággón a termelés, amelyet 8 olajt szolgált.

A Thyssen-művekről, amelyeket az esseni Krupp-gyárak méltó versenytársának tartanak, kevesebbet hallunk, mint amazokról, mindazonáltal tudvalevő, hogy nem kevésbé hatalmas oszlopi a német bányák és vasiparnak, mint a Krupp-gyárak. Ha csak a krefeldi acélműveket vesszük számba, ezeknek a háborus nyeresége kitett 7 millió márkát, holott 1914-ben csak 2 millió volt. Az idei év első hónapjai határozott javulást mutatnak még ezzel a szép nyereséggel szemben is. Az a tény, hogy kb. 1½ millió a háborus iparágak erős kiterjeszthetése szolgáló épületekbe és berendezésekbe fektettek, arra vall, hogy a Thyssen-művek a háboru hosszabb tartamától számolnak.

Brágul az asztal is. Londoni jelentések arról adnak hírt, hogy az ezüst ára ugyiszólván napról-napra drágább. A londoni börzén egy uncia ezüstnek 80 penny a kúrsuma. Ilyen jegyzésre 1907 óta nem volt példa és azt hiszik, hogy az indiai kormán és az angol pénzverők részéről mutatkozó sürögő kereslet rövidesen még nagyobb érdérgulánssal lesz az okozója.

A halmi ázás. A német-bolgár kereskedelmi egyesület jelentése szerint a Szerbiában végzett kutatások megállapították, hogy Szerbia gazdag kőszénben. Dobránál évenként 25–30.000 tonna, Mirocs vidékén körülbelül 80 négyzetkilométer terjedelemben szintén jelentékeny a széntermelés. Zajacsarál 30–40.000 tonna, Raon Reka körzetében 5 millió, Sonjeh vidékén 120.000 tonna évenként a széntermelés. — Itt említjük fel, hogy — közvetlenül 1914 júliusában — a Diskonto-Gesellschaft vezetése alatt álló bankkonzorcium, amelynek tagjai a Creditanstalt, a Bodencreditanstalt, a Bankverein, a Magyar Általános Hitelbank és a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank Bulgáriának kölesnt folyósítottak és ezzel a művellett biztosítottak maguk részére több nagyszabású ipari vállalkozást Bulgáriában. Kivétölték, hogy a bankkonzorcium építi meg Michailovo Haskovotól Portolagig a vasutat, kiépíti a portolagot kikötőt, a bobovdoli és permiki szénbányákat üzemre vonatkozóan pedig opciót kapta. A konzorcium élt is az opció jogával s most a bányák kihasználása céljából 7½ millió leva alaptőkével részvénytársaságot alapít. Az alaptásban részt vesz 30%-kal a bolgár nemzeti bank és a bolgár nemzetgazdasági bank s ugyanilyen részesedést biztosítottak a két intézetnek a bányák jövedelméből.

KÖBÁNYA (Budapest közelében köbánya) hasznosításához valamely formában társat keresek, esetleg részvénytársasági alapon. A bánya fel van szerelve síkló- és gőrpályával, közvetlenül a Duna parton fekszik, úgy hogy az anyag a bányából közvetlenül a hajóba beereszthető. Szorosan a bánya alatt fut el a budapest-marcheggi fővonal. A környéken virágoz köbányavállalatok vannak, amelyek hosszú drótkötélpályákkal jutnak a vasúthoz, vagy a Dunához, a bánya rentabilitása tehát kétségtelen. Az üzem nyomban megkezdhető.

Szíves ajánlatokat „A BANYA” kiadóhivatalába „Biztos befektetés” jellegre kérünk.

A vasárak emelkedése. Ugy látszik, hogy a vasárak újabb emelésével állunk szembe. Berlini tudósítónk jelenti, hogy a rajna-vestfálini horgoművek *régtől a hatályal* tonnáknél 20 márkával emeltek az eladási árat. Az új árszabás szerint közönséges kereskedelmi áru tonnája 198 márká lesz. A művek módfelett erősen vannak foglalkoztatva, tekintélyes megbízások érkeznek nap nap után, amelyeknek ez év őszén leszállításra könyveltek. Ennek tudható he az is, hogy a német vasárak szövete és a kiviteli árszák az eladását 4 hétre teljesen beszüntette, mert egyre nyilvánvalóvá válik, hogy az összes művek az őszig nagyon jól vannak foglalkoztatva. A zányárak az általános drágaságra való tekintettel a gyártás körükbe eső összes cikkekre nézve 30–40%-os áremelést határoztak el szintén régtől hatályal. Ez az áremelés kiterjed a vasipar körébe tartozó u. n. összes „kigyártmányú” árukra, vagyis zárak, cevarok, szerzők és éfélé kisebb termékekre.

Az osztrák kőszéntermelés növekedése. Az idei év februárban a tavalyival szemben 1438 (1271) millió métermáza volt a kőszéntermelés. Az idei év eleje óta 3889 (3556) millió mázást tett ki a termelés. A barnaszén termelése is növekedett, amennyiben februárban 1939 millió mázásra rugott a tavalyi 1795 millióval szemben.

Galicia szénfeldátása. A galiciai iparvállalatok és lakosság szénellátása végett a bécsi Miniszterium fur öffenltöchen Arbeten különbözö rendelkezéseket tett. Nyugat-Galicia három szénbányáját a galiciai helytartóság eszai üzemben vette munkába s a szén helyes elosztása céljából a Kraköben eszéköl hadikereskedelmi központot birta meg. Ennek sikerült nem is

tuldrágas áron majdnem az egész szénellátást biztosítani és mint az előjelből látható, nagyobb fenakadás nem is lesz, mert a szénre való igények bejelenését határidőre április 30. Tekintettel azonban arra, hogy a bejelentési határidőt ez év októberéig meghosszabbították és a galiciai helytartóság felterjesztésében a Magyarországra való szénkivittelt, mint egyéb közülményt enélkül, nem tartjuk kizártnak, hogy Galiczia szénellátása tekintetében Magyarországgal kapcsolatosan még az év folyamán szó fog esni.

A német acél trust most állította össze a márciusi hónap egyes statisztikáját. Eszerint 311 ezer tonna acél készült ebben a hónapban, ami a februárihoz szemben mintegy 50,000 tonna emelkedést mutat. Ebből vasuti anyagokra 14,000 tonna, fegyvertényezőre 82,000, formált vasakra 31 sikk.

A galiciai petróleum-iparban éltb. fellendül egyrészt magasabb árakat jegyeznek, ami természetesen a szén arányában a termelési viszonyokkal Galiciában p. o. egyező emelkedik a termelés, így

Legelőbbiek jelentik, hogy márciusban Tusztanban 4907,50 szisztéma kömlesztet termeltek, holott februárban csak 3917 szisztéma volt a termelés. Horiszláv termelése 2130,50 volt 1804,50-tel szemben, Mraznicáé 1785 1412 ellenében, vagyis a létező termelés összesen 6666,75 szisztéma kömlesztet termeltek a múlt hónap 5983-al szemben.

A nyersolajjal üzött spekulációt egyáltalán nem indokolja az osztrák kormány az en eljárása, hogy a galiciai nyersolajtermelés egy részét minden hónapban befoglalja és tíz koronában megállapított áron átveszi a dróbbibbzi állami finomító részére. A nyersolaj-termelésnek csak a termelésnek 40%-át vette igénybe, úgy hogy a magánfogyasztás céljaira megmaradt a produktum 60%-a. A nyersolajtermelés az előbbi hetekben a nyersolaj árárt 17 koronára hajtották fel. Az osztrák kormány félvállalatos uton kívánja most a termelőkkel, hogy maximálni fogja a nyersolaj árát és a romániai petroleumbehozatal kontingensét jóval megnöveli a galiciai fogyasztóra megfizetésére, olcsóbb vámterfű mellett. Itt említtük meg, hogy a német főne a galiciai petroleumiparban az eddigieit jóval nagyobb szorongat fog vállalni. Híven irányít nyilatkozatok történetek legutóbb a Deutsche Erdöl A.-G. közgyűlésén is. A hannoveri olajtervelés állandó csökkenése folytán a belföldi finomítógyárak foglalkoztatása céljából mindinkább külföldi nyersolajra van szükség.

A petróleum drágulása folytán a holland petroleum-társaság Amsterdamban 50 millió hollandi forint névértékű tőzrészvény kibocsátásával 150 millióra emelte fel alapjokéjét.

Ez a helyzet Amerikában is. Amerika körvényt készülőzni a petroleum kivitteli árának szabályozására. A kivitteli árat literenként ötven filléren szándékoznak megállapítani.

Az is Svájcban nagy izgalom kelt, mert a közfogyasztás egyelőre bejelenés petroleum-ínség is járul.

Rézárak. A londoni fémüzséde jegyzései szerint a rézárak egyre emelkednek. Így a Standard-réz a következő irányzatot mutatja:

1915 januárban	58 font.
1916 április 1-én	114 font.
1916 április 11-én	120 font.
1916 április 17-én	127 font.

Vagyis, szinte rohamosan nőnek fel az árak és ez annál jelemlenemléké, mert az 1870. évi francziáknak labor: idején a legmagasabb rézár 108 font volt. Még ezt is felülmulta az 1907. évi „booms” amikor 111 font volt a Standard-réz ára. És most ebben a háborúban, amikor a lengyel őr. Anglia szabadon hozzátolja be a rézet, eddig ismeretlen magasságra emelkedtek a rézárak.

A robbantó-ipar — mint Berlini levelezők ír a határozott haladást mutat a háborúban. Még azok az államok is, ahol dacára a fejlett hányasztatónak, mint Norvégia, de amelyekben robbantóanyaggyártásiglelőket nyújtóbbára kiállított szereztek, arra törekednek, hogy ilyen gyárakat állítsanak fel, mert különben hányákokat veszteségetlenné volnának kénytelenek. A norvég robbantóanyagipart tulajdonképpen most teremték meg. Egy Axel Aubert nevű mérnök, aki a dinamitgyárak igazgatója volt, a lelke ennek a mozzalomban, amely már megalapította a Hageli Robbantóanyag részvénytársaságot: Dróbbbakban már építik is a gyár-épületeket. Alapítókéje 1 millió korona. Varpon és Hurm közösgyűlésben viszont az újonnan alapított norvég kénsvágyár részvénytársaság épít gyártelepét, közvetlen közelében az Engene melletti Nobel-féle dinamitgyáraknak. Ennek a gyárnak 500,000 korona az alapítókéje. Egy harmadik gyárat Lier, Rieken vagy Tünsberg mellett akarnak felépíteni. Norvég szakfőkönben remélik, hogy egy esztendő leforgása alatt oly erőre kap a norvég robbantóipar, hogy ezek önmagukban fogják fedezni az egész norvég robbantóanyagigényüket.

Muzeumi fűtések. A Szudetzky K. Gyula dr. szerkesztésében most jelent meg az első ízben a magyar ásványtársak értesítője. Szudetzky professzor a értesítő tanulmányát Kisses, Hódászfalva, Sebesvár, Maróczfalva és Magyarókeréke geológiai viszonyairól, továbbá egy helyi fegyveredék eruptív közletről írt újabb földalati tanulmányokról közöl kritikai áttekintést. Végül Ferenzi István az erdélyi medencében előforduló söhvirágzásokról.

Új hadiállás. A német hadvezetéség legközelebbi léteben kiállítás rendez a különböző hárszintereken szerzett hadalati jelvényekből. Hat főcsoporthat tesznek kiállításra a tro emnek, a fegyverek (francia, belga, angol, orosz), a hozzájuk tartozó munitióval, az ellen-ségek elszedett gépfegyverek és munitiók, ágyúk, munitiókcsokok, különféle uniformisok és emnek a legújabb háborúkat katonai udjóságait, amelyek a vas- és acélipar haladásáról tesznek legújabb tanúságot.

FELTEN ÉS GUILLEAUME

kábel-, sodrony- és sodronykötél-gyár részvénytársaság

BUDAPEST, I., Budafoki-ut 13533. hrsz. — TELEFON: — 99-11, 99-17, 99-18, 99-18.

Ólomkábelek. Villamvilágítási vezetékek. Sodronykötelek. Elektrolitikus vörösrézhuvalok, okonitvezetékek, ♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦ szerelvények stb. ♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦

Az arany beszállványa Angliába. A legkeresettebbek az egész földkerekségen az arány. Erre vetette ki hűlőjét az angol, amely tulajdonképpen azzal állítja szövetségeseit, hogy fedezze az összes háborús szükségleteiket, a véradóval ám áldozzatnak azok, részéről elég, ha a pénzt adja. Valami hiteltelen vaksággal van megzaverve a világ, hogy nem veszik észre, hogy az angol hitel már nem is ostrom, hanem valami rettentos rablóhadjárat. Először is nem a háború költségeinek fedezéséről van szó, hanem kölcsönökről, ami után súlyos kamatot fizetnek a népek, tehát Anglia a maga szempontjából nemcsak hogy ingyen vezetői szövetségeseit, hanem még nyereséget is húz belőle. Már ez se valami dicsőretek, de az, hogy Anglia egyszerűen ráteszi kezét szövetségeseinek aranykészletére, ez már megbotránkoztató. Párisi tőzsdei jelentések számulnak be arról, hogy a francia bank éppen most „újabb” egy milliárd frankot küld át a csatornán aranyban, hogy újabb hitelt kapjon. Anglia tehát még Franciaországnak sem hitellez, hogy aranytartalmakat el ne vonja. Ez a híres angol önzetlenség, amely Oroszország urali aranybányáit már mázshoz kaparította, az orosz állami bank aranykiosztására rátevé kezét, amely a montenegrói királyi házyagynát magánál tartja. És mindezt még ma se látják szövetségesei. Hiába, az emberiség csak meg van verve vaksággal.

A háború és a nyersvastermelés. Amerika, Németország és Anglia a három legtöbbet termelő a nyersvastermelés tekintetében. Az egész földkerekség 80%-át ők szolgáltatják, 1913-ban 81 millió tonnát, ami 1914-ben 47-re szállt le, a csökkentés Amerikára 8, Németországra 5 és Angliára 1 millió tonnát jelentett. 1915-ben egészen másképpen alakult a helyzet. 4 millióval emelkedett a három állam termelése, legjobban persze Amerikáé. A folyó évben Amerika még többet termel, mert az első negyedévben egymagában közel 10 millió tonnával emelkedett a termelése, amellyel szemben Németország, noha roppant tekintélyes az emelkedése is, mégse számíthat versenytársi minőségre. Angliáról nincsenek adataink. Ott bajok lehetnek, mert a kormány kázasan vásárolt nyersvasat, a semlegesekhez való kivételt megszorították; csakhogy a szövetségeseiket valahogyan kielégíthesse. Ennek a három állannak a produktóját legjobban megvilágítja az alábbi kis összeállítás:

Év	1900	1907	1908	1909	1910	1911	1913	1915	1914	1915
Unión	14.10	26.20	15.19	26.91	22.74	24.03	31.82	28.43	30.13	
Németország	8.42	13.05	11.81	12.92	14.79	15.58	17.87	19.31	14.29	11.74
Anglia	9.10	10.28	9.20	9.86	10.37	8.89	10.48	9.01	8.80	

A triflial bányatársaság 1915. évi jelentésében, amely szintén 3%-os csatlalékról számol be, taláink egy-két érdekes szárazmadási adatot, amelyet közlésre érdemesnek tartunk. Eszerint a stájerországi és krajnai bányaművekben 73 ezer tonna szénelt többet termeltek, mint az előző évben (1,188,000 tonnát), az istriai kőszénbányák 13,000 tonnával többet (104,000 tonnát) termeltek.

mit der Erzeugung von Sprengstoffen befasen werden. A.-G. Haabon Fabrik hat eine Fabrik bei Dróbat im Ban, die fast vollendet ist. Das Betriebskapital betragt vollstándig eine Million Kronen in voll eingezahlten Aktien. Der Vorstand besteht aus den Herren Dr.-Ing. Aubert, Schiffbauingenieur A. F. Klavess und Disponent John Torgersen. Ferner die „Norwegische Schwefelsäurefabrik A.-G.“ gegründet worden. Diese Gesellschaft hat eine Fabrik bei Varpen Húrum, nicht weit von Engene aufzuführen. Das Kapital di Gesellschaft beláuft sich auf 300,000 Kronen, wovon 100,000 Kronen in Aktien als Entschädigung für Fabrikationslizenzen ausgezahlt sind. Eine dritte Gesellschaft ist in Gründung begriffen zwecks Anlage einer neuen Sprengstoff-Fabrik zur Erzeugung von einem Sprengstoff besonderser Art, den Norwegen bisher im grossen Masse vom Ausland einführen musste. Die Fabrik wird entweder in Hier, Húm oder Tønsberg aufgeführt. Man rechnet in norwegischen Fachkreisen damit, dass die norwegische Sprengstoffherzeugung nach Ablauf von einem Jahre einen solchen Umfang angenommen haben wird, dass der gesamte norwegische Sprengstoffbedarf leicht von den norwegischen Fabriken gedeckt werden kann.

Abermalige Steigerung der Eisenpreise. Die Vereinigung rheinisch-westfälischer Schweisseisenwalzwerke beschloss, mit sofortiger Gültigkeit die Verkaufspreise um 20 Mk. für die Tonne zu erhöhen. Nach der neuen Preisfestsetzung stellt sich der Preis für gewöhnliche Handelsware auf 198 Mark die Tonne. Die Werke sind sehr stark mit Aufträgen versehen. Es sind erhebliche Aufträge zur Lieferung bis zum Herbst dieses Jahres bereits gebucht worden, auf die sehr stark abgerufen wird. Die Vereinigung der deutschen Eiswerke für die Ausfuhr beschloss die Einstellung der Verkäufe auf vier Wochen. Alle Werke sind mit Aufträgen bis in den Herbst hinein voll besetzt. — Die Schlossfabrikanten beschlossen, für sämtliche in verschiedenen Verbänden vereinigten Feinprodukte sofortiger Gültigkeit infolge der Steigerung der Selbstkosten eine abermalige Preiserhöhung derart vorzunehmen, dass der bisherige Teuerungsaufschlag 30 Prozent auf 40 Prozent erhöht wurde.

Die rumänische Erdölförderung ist dauernd rückgängig und dürfte gogonwärtig kaum 1000 Wagen täglich übersteigen. In Beiceni herrscht etwas leblichere Tätigkeit, auch in Moreni ist die Produktion der Astra Romana und Romana Americana zufriedenstellend. Der Erdölpreis ist bis auf 7 Franken per 100 Kilogramm gestiegen und steht nun im besseren Verhältnis zum Petroleumpreis. Der Export ist ziemlich regelmässig doch mit Rücksicht auf die grossen Verlüste nicht ausreichend, daher wird wieder die Verfrachtung in Tankschiffen via Donau in grösseren Massstäben ins Werk gesetzt. Waggongangel macht sich empfindlich geltend. Die Petroleumtarife für Nord- und Süddeutschland treten mit 1. Juni neuer Kraft, sie werden aber durch neue ersetzt werden.

Der Preis für Kupfer an der Metallbörse zu London hat in den letzten Tagen seine Steigerung weiter fortgesetzt. Es betrug nämlich der Preis für Standardkupfer:

	Pfd. Sterl.
Ende Juni 1915	59
Anfang April 1916	113
11. April 1916	120
17. April 1916	127

Die Preise während des Deutsch-Französischen Krieges von 108 Pfd. Sterl. und während des „Booms“ von 1907 von 111 Pfd. Sterl. sind also bereits weit übertroffen worden.

DEUTSCHER BERICHT.

INDUSTRIE UND VOLKSWIRTSCHAFT.

Sprengstoffherzeugung in Norwegen. Norwegen ist bislang darauf angewiesen gewesen, seinen Bedarf in Sprengstoffen zum grössten Teil im Auslande zu decken. Die Bestrebungen, in Norwegen eine eigene Sprengstoffindustrie zu gründen, haben jetzt zum Ziel geführt. Der Ingenieur Axel Aubert, Direktor der Engene Dynamitfabrik, hat in der letzten Zeit verschiedene Gesellschaften gegründet, die sich